

Завдання
II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії
2023-2024 навчального року
9 клас

Завдання 1. Тести (10 балів)

1. Позначте, як змінюється швидкість розчинення розчиненої речовини у разі її подрібнення

А не змінюється

Б зростає

В спадає

А	
Б	
В	

2. Речовина, утворена елементами з електронними конфігураціями атомів $1s^1$ і $\dots 2s^2 2p^2$, має кристалічні ґратки

А атомні

Б йонні

В молекулярні

Г металічні

А	
Б	
В	
Г	

3. Визначте правильність тверджень щодо сумішей

I Повітря є однорідною сумішшю

II Річкова вода є неоднорідною сумішшю

III Однорідну суміш можна розділити фільтруванням

IV Терміни «дистиляція» і «перегонка» є синонімами

А правильні лише I, II та IV

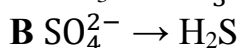
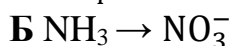
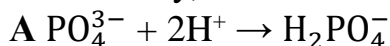
Б правильні лише II, III та IV

В правильні лише II, III

Г усі твердження правильні

А	
Б	
В	
Г	

4. Укажіть схему, що демонструє процес окиснення

А	
Б	
В	

5. Позначте правильне твердження щодо розчину з $\text{pH} = 7$

А концентрація йонів H^+ більша ніж йонів OH^-

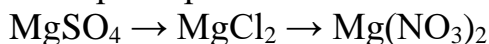
Б концентрація йонів H^+ менша ніж йонів OH^-

В концентрація йонів H^+ більша ніж молекул H_2O

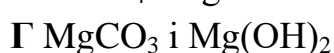
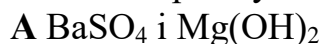
Г концентрація йонів H^+ та OH^- однакова

А	
Б	
В	
Г	

6. Проаналізуйте ланцюжок перетворень:

Укажіть рядок, де наведено формули обох осадів, що могли утворитися внаслідок перебігу відповідних реакцій обміну за схемою

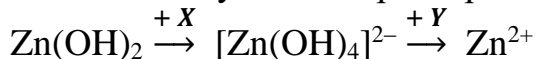
А	
Б	
В	
Г	

7. Позначте, в яких масових співвідношеннях необхідно змішати натрій хлорид та воду, щоб отримати розчин із масовою часткою солі 10%

- А 1 : 9
Б 1 : 10
В 1 : 100
Г 10 : 100

А	
Б	
В	
Г	

8. Визначте формули речовин X і Y у схемі перетворень

	X	Y
А	H ₂ SO ₄	Ba(OH) ₂
Б	Na ₂ SO ₄	H ₂ SO ₄
В	Ba(OH) ₂	NaOH
Г	NaOH	H ₂ SO ₄

А	
Б	
В	
Г	

9. У порцелянову чашку помістили грудочку свіжодобутого негашеного вапна, до якого добавляли невеликими порціями воду. Унаслідок цього відбулася бурхлива реакція, частина води перетворилася на пару. Взаємодія негашеного вапна з водою – це реакція

- А сполучення, екзотермічна
Б сполучення, ендотермічна
В заміщення, екзотермічна
Г заміщення, ендотермічна

А	
Б	
В	
Г	

10. Укажіть правильне твердження щодо калій гідроксиду

- А у його водному розчині фенолфталеїн залишається безбарвним
Б утворюється внаслідок взаємодії металу з водою
В має молекулярні кристалічні ґратки
Г слабкий електроліт

А	
Б	
В	
Г	

Завдання 2. (10 балів)

На домовині китайського полководця Чжао Чжу, похованого 316 року, розміщений металевий орнамент. Коли хіміки зробили аналіз сплаву, то з'ясували, що він складається з 5% магнію, 10% міді й 85% алюмінію. Наука дотепер не може пояснити, як удалося давнім китайцям одержати такий сплав.

- А Визначте, скільки грамів кожного металу міститься у сплаві масою 20 г.
Б У результаті взаємодії шматочка сплаву з хлоридною кислотою виділяється газ. Визначте, що це за газ та обчисліть його загальний об'єм.
В Запишіть електронні формули останнього енергетичного рівня кожного з металів. Розташуйте їх у ряд за збільшенням активності. Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 3. (10 балів)

Природна модифікація оксиду тривалентного металу використовується у різних галузях науки і виробництва. Наприклад, він утворює матеріал для виготовлення робочих каменів точних механізмів, тіл для лазера, є основою наждаку, з нього виготовляють оздоблення для ювелірних виробів. Відомо, що

оксид цього металу здатен взаємодіяти з гарячими концентрованими кислотами й лугами, а також під час спікання.

- А** Визначте метал, якщо відомо, що 8,16 г його оксиду взаємодіє із розчином хлоридної кислоти масою 50 г і масовою часткою гідроген хлориду 37%.
- Б** Запишіть рівняння хімічних реакцій, перебіг яких відбувається під час взаємодії оксиду з розчином лугу та твердим лугом під час спікання. Дайте назви продуктам реакцій.

Завдання 4. (8 балів)

Поміркуйте, чи відбуваються реакції між такими парами речовин: хлоридною кислотою і барій сульфатом, нітратною кислотою і ферум(III) хлоридом, сульфатною кислотою і натрій карбонатом, сульфідною кислотою і калій силікатом, цинком і хлоридною кислотою, міддю і хлоридною кислотою?

- А** Ймовірність взаємодії кожної пари речовин підтвердіть записом рівняння хімічної реакції та обґрунтуванням відповіді.
- Б** Для реакцій йонного обміну запишіть повні та скорочені йонно-молекулярні реакції.
- В** Для окисно-відновних реакцій складіть електронний баланс та визначте окисник і відновник.

Завдання 5. (12 балів)

Обчисліть масу (г) натрію, яку слід додати до 100 мл розчину з масовою часткою натрій гідроксиду 8% (густина розчину 1,085 г/мл), щоб одержати розчин із масовою часткою натрій гідроксиду 10%.

МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ – 50